

YILDIZLARA BAKAN ÇOCUK

SEVTAP AYHAN

2022
TUDEM
Edebiyat
Birincilik
Ödülü

 tudem

**YILDIZLARA
BAKAN ÇOCUK**
SEVTAP AYHAN

YILDIZLARA BAKAN ÇOCUK

© 2023, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

YAZAR: Sevtap Ayhan

EDİTÖR: Barış İnce

SON OKUMA: Seza Özdemir

RESİMLEYEN: Zeynep Özatalay

KAPAK TASARIMI: Kaan Kayhan Atik

GRAFİK UYGULAMA: Sezer Gök

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Kasım 2023 (2000 adet)

ISBN: 978-605-285-822-6

Yayınevi sertifika no: 45041

Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

2022 Tudem Edebiyat Ödülleri
Roman Yarışması Birincilik Ödülü

YILDIZLARA BAKAN ÇOCUK

SEVTAP AYHAN

*Ağaç kırıldığı yerden filizlenir ya, çocuk da yara aldığı yerden büyüyor. Kimi o yüzden ince biraz. Kimi kambur ya da inadına dik. O yüzden ışığa sürgünüz, küçüğüm...
Bu deli sürgünler işte, hep o yüzden.*

İçindekiler

Yıldızlar ve Yaralar	7
Bir Hayal, Bir Hayalet	18
İhtiyar Çocuk	34
Eşlikçi	61
Yük Katarı	70
Maskenin Altındaki Yüz	84
Büyülü Rüya	101
Çakıl Taşları ve Deli Sürgünler	105
Sessiz Devrilen Ağaç	120
Kayıp Hayalet	142
Karanlık Taraftan Haberler	151
Ölü Yıldızlar da Göz Kırpar	165
Udu Tanrısı	179
Karanlık Işık	194
Sihir Gibi Bir Şey	215
Sözün Bittiği Yerde	224
Vakit Tamam	244

1

Yıldızlar ve Yaralar

Yola, çok yakında bir daha dönmek üzere Maden Kasabası'nı terk edeceğinden habersiz, pencere eşliğinde oturmuş yıldızları seyrediyordu. Gökyüzüne dalıp gittiği böyle gecelerde, *yıldızlara bakan başka çocuklar var mıdır acaba*, diye düşünmeden edemezdi. Onlarla haberleşmenin bir yolu olsa ne kadar eğleneceğini aklından geçirince, göğüs kafesinin altında minik baloncuklar kabarmış gibi tatlı bir hisse kapıldı. Bacaklarını geceliğinin içinden karnına çekti, cılız kollarıyla dizlerini sardı. Köhnemiş pervaza yaslandığında yüzüne masum bir gülümseme yayılmıştı.

“Nana, bu gece bütün yıldızlar bana göz kırıyor.”

Annesi başını elindeki dikişten kaldırmaksızın, cevabı hazırda bekletiyormuş gibi, anında yanıtladı.

“Tanrı sana göz kırparak kendisini hatırlatıyor. Şükran duymalısın.”

Başını sallayarak kendi kendini onayladı kadın. İğneyi kumaşa batırıp çıkardı, ipliği kolu yettiğince uzattı ve tekrar kumaşa daldırdı. Masada duran gaz lambasının alevi inceliyor uzuyor, kadının yüzünü sarı, yorgun bir ışıkla aydınlatıyordu.

Madem göz kırpbiliyor, neden konuşmuyor bizimle acaba, diye düşündü Yola. “Tanrı da yıldızlar kadar güzel miii?” diye sordu son harfi epeyce uzatarak. Böyle sorular Nana’yı kızdırmazdı.

“Çok daha güzel,” dedi kadın. “O kadar güzel ki bakmaya dayanamazsın. Oracıkta kör olursun yine de mutluluktan ağlarsın.”

“Sen Tanrı’yı gördün mü hiç? Nereden biliyorsun ki öyle olduğunu?” diye kaçırırverdi ağzından, Yola.

Annesinin dikişini masaya sertçe bıraktığını duydu. İrkildi. Rahat oturuşunu bozmadan başını öne eğdi. Masum, muzip bir ifadeyle paylanmayı bekledi.

“Elbette görmedim,” diye çıkıştı kadın. Kısa bir süre gözlüğünün üstünden dik dik baktı ve, “Önce ölüm meleğini görmeliyim,” dedi. Verdiği yanıtın memnun görünüyordu. Dikişine döndü, dolanan ipliği açmaya koyuldu.

Yola iç geçirerek başını dışarı çevirdi. Göğe baktı. *Tanrıyı görmek iyi ama,* diye geçirdi içinden. Ama işte, sonrasında kör olmak hoş değildi. O zaman yıldızları göremezdi insan. Kasabanın üzerine yıldız tozu yağarken öbür dünyadan konuşmayı garipsiyordu. Odasının duvarında ölüm meleğini tasvir eden o korkunç tablo olmasa ve annesi her meseleyi getirip öte tarafa bağlamasa, hiç düşüneneği yoktu öyle şeyleri.

“Mutluluktan ağlamak da neymiş acaba,” diye mırıldandı

annesine duyurmadan. Biraz düşününce fazlaca sevinmekten gözlerin yaşarabileceğine aklı kesti. Mutluluk neye benzer tam olarak çözebilmiş değildi ama ağlamak onun işiydi. Göğsüne bir ağırlık çökünce ağlardı mesela. İçinde iplikler dolaşınca, düğümler körleşince ağlardı. Karnı ağrıdığına, annesini kızdırdığına, kasaba çocukları çevresini sarıp alay ettiğinde de öyle... Babası rüyasına girdiğinde başka türlü ağlayası gelirdi, için için gizlice.

Babası hakkında hatırlayabildiği uzun geniş bir silüetti; rahat bir kucak, sıcak bir avuç içi, yanağına batan sakallar, boğuk ama yumuşak bir ses. Bir keresinde “Babam artık rüyama girmiyor,” diye ağladığı bile olmuştu ama mutluluktan asla. Boyuna ağlıyordu madem, bunu bir de mutluyken denemeliydi. “Anlaştık,” der gibi bu defa o yıldızlara göz kırptı.

“Yüce Tanrım bir an evvel alsın canımı da kurtulayım artık,” diye mırıl mırıl bir şeyler söyledi annesi. Derin bir soluk alarak cennetten cehennemden bahsetmeye koyuldu.

Yola, hiç oralı değilmiş gibi sessiz kalsa da hafifçe iç geçirdi yine. Pervazın kavlayan boyasını soymaya, ileri geri hafif hafif sallanmaya başladı. Annesinin çatık kaşlarını indirip kaldırarak öte taraf hikâyeleri anlatmasından hoşlandığı söylenemezdi. Hiç değilse fazla uzatmadan bitirmesini diledi.

“Çocuk masalı anlatsa ya,” diye geçirdi içinden. “Kelebek masalı... kuş masalını... solucan da olur.”

Göz ucuyla annesine bakıp onu bir cennet gülüşüyle zihninde canlandırmaya çalıştı. Başında kuşlar uçuşur, gözlerinde yıldızlar parlarken nasıl görünürdü acaba? Orada da kaşlarını çatıp somurtmazdı herhâlde. *Belki de somurtur*, diye düşündü.

Annesinin neşesiz ifadesi alçı bir maske gibi yüzüne yapışmış, orada katlaşmıştı; biraz eğip bükmeye çalışsan kırılıp dökülecek sertlikteydi.

Ben olsam sadece gülen yüzler yaratırdım, dedi içinden. Cehennem de puf, diye yok ederdim.

Sandalyenin yere sürttüğünü duyunca sıyrıldı düşüncelerinden. Annesi kalkmış masadaki dikiş döküntülerini topluyordu. Masa toplandığına göre tatsız konuşma uzamayacaktı.

“Yaşasın!” diyen bir çekirge hopladı içinde. Sevinçli gözlerle annesinin hareketlerini seyretmeye koyuldu.

Yakası ters yüz edilen gömlek özenle katlandı. Makas ve yük-sükler çatır çutur ederek teneke dikiş kutusuna yerleşti. İğneler sünger iğnedenliğe sessizce saplandı. İplik ve kumaş süprüntüleri masadan sıyrıldı, sobada yakılmak üzere döküntü kovasına atıldı. Işık gerektiren işler bitince, gaz lambası iyice kısılırdı. Annesi yine öyle yaptı.

Titreyerek küçülen gölgeler, biçimlerini hepten kaybetti ve her şeye benzetilebilecek ucube hayallere dönüştü. Yola, gaz lambası kısılinca, duvarda asılı tablonun ne kadar korkunç göründüğünü anımsadı. Sevinci söndü.

Tabloda ölüm meleği, siyah kapüşonlu pelerini ve tırpanıyla kötü huylu bir figür olarak resmedilmişti. Ellerini dehşetle yüzüne kapatmış bir insanın ruhunu teslim alıyordu. Zavallının cinsiyetine dair hiçbir şey anlaşılmıyordu. Daha çok masumane bir hareket resmedilmiş gibiydi. Figürler lambanın alevi titredikçe âdeta hareketlenir, birer hayalet gibi duvarda süzülürlerdi. Yola, özellikle geceleri, tabloya bakmamak için özel bir gayret sarf eder; yine de ne tarafa dönse kendisini ta-

kip eden o karanlık bakışları görür gibi olur, korkardı. Odasının ürkütücü ve aynı zamanda acıklı loş ışığından ne denli kederlendiğini evi terk ettikten sonra anlayacaktı. Şimdilik başka türlü bir oda, başka bir kasaba ya da bambaşka bir hayat düşünemiyordu.

Annesi dikiş kutusunu odanın masa, soba ve divan dışındaki tek eşyası olan ahşap sandığın üzerine bıraktı. Tadilatı bitmemiş keten gömleği dürülmüş hâlde koltuk altına sıkıştırdı, gaz lambasını eline aldı. İleri doğru uzatarak, Yola'ya iki adım mesafede durdu. "Haydi bakalım, uyku zamanı," dedi pürüzlü sesiyle. "Yarın çok işimiz var. Erken kalkmalıyız."

Yola itiraz etmedi. Bir hamlede pencereden divana atladı. Kalın kadife döşemeliği zorlanarak da olsa divanın ayak ucunda katlanacak şekilde geri sıyrıldı. Lambanın ışığında ortaya çıkan sarımsı yorganın soğukluğuna isteksizce sokuldu. Her hareketinde çarşafın altındaki naylon koruyucu şakırdıyordu.

"Merhem sürmeyecek misin? Boneni çıkarsana," dedi annesi.

"Çok kötü kokuyor. Bu gecelik sürmesem olmaz mı?"

Kadın, "Olur mu hiç," diyerek koku bahanesini reddetti. Gaz lambasını biraz aşağı indirdi, Yola'nın başına yaklaştırdı. "Her gün sürülecek bu, biliyorsun."

Yola, çaresiz, boneyi başından çekip aldı ve divanın yanındaki duvarda çakılı olan kancaya astı. Lambanın ışığında ortaya çıkan saç kısıcak kesilmişti. Kafa derisinde madeni para büyüklüğünde, kimi yeni kimi kabuk tutmuş birçok yara parlıyordu. Annesi yüzünü ekşiterek, "Vah vah!" dedi. "Bir de sürmesem olur mu, diyorsun. Nasıl geçecek bunca yara?"

"Nasıl geçecek bilmem ki," dedi Yola usulca.

Alışkın olduğu üzere oturduğu yerden kalkmaksızın, ayak ucuyla divanın altını yoklayarak, büyük merhem kavanozunu çekti, çıkardı. Almak için eğildiğinde ensesinden omuzlarına ve oradan sırtına kadar inen diğer yaralara hüzünlü bir ışık vurdu. Küçücük elleriyle kavanoz kapağını ustalıklı açtı. Tarifsiz bir kötü koku odayı doldurdu. Bu defa her ikisi birden yüzlerini ekşittiler. Yola, başını tiksintiyle geri çekti ve elini kavanozun üzerinde sallayarak kokuyu savuşturmaya çalıştı. Son bir ümitle, bir defacık sürmesem, der gibi annesine baktı ve yüzü lambanın ölgün ışığında aydınlandı. Vücudunun geri kalan kısmı gibi alnı, yanakları ve küçük sivri çenesi de yara içindeydi. İki kocaman nazar boncuğunu andıran mavi gözleri, tatlı bir kalınlıkla öne çıkan üst dudakları ile yine de çok güzel bir çocuktur. Ya da çok güzel bir “yaraydı”. Yaraları çocukluğunun önüne geçeli birkaç sene olmuştu.

Annesi, “Haydi bakayım,” dedi lambayı biraz daha indirerek.

Yola'nın çamur kıvamındaki merhemi baştan aşağı tüm vücuduna sürmesi dakikalar aldı. Sırtına uzanmakta epey zorlandı. En sonunda ellerini iyice ovuşturdu, böylece parmak aralarındaki yaralar da berbat kokulu çamurdan payını aldı.

“Tamam mı? Oldu mu?” diye sordu annesine.

Kadın, elini sürmeden sadece gözleriyle denetleyerek yürüttüğü işten memnun hâlde başını salladı.

“Kavanozu yerine koy. Uyku duasını unutma. Kulağım sende,” diyerek son talimatlarını sıraladı. Lambanın isini ve yorgun gölgesini ardında bırakarak çıktı, kendi odasına geçti.

Yola gözlerini sınıksız kapattı ve bir süre bekledi. Böylece karanlığa daha çabuk alışıyor, gecenin lacivert ışığında odayı

ve eşyaları seçebiliyordu. Duvardaki tabloyu hiç görmese daha iyiydi. Kavanozu yatağın altına yine ayağıyla fakat bu defa aceleyle ittikten sonra çarçabuk yorganın altına saklandı. Burnunda hâlâ o berbat koku tütüyordu. Annesine duyuracak kadar yüksek sesle uyku duasını okumaya başladı.

“Tanrım, beni bu dünyayı sevmekten ve seni unutmaktan koru. Sonsuz uykuya dalmadan önce kalbimi arındır. Beni ve tüm iyileri cennetinde barındır.”

İçeriden annesinin, “İyi geceler,” dediğini duyar duymaz duasına küçük bir ekleme yaptı.

“Tanrım, bir de yatağımı ıslanmaktan korur musun acaba,” diye fısıldadı ve yüksek sesle devam etti. “Sana da iyi geceler, Nana.”

Yorganına bir güzel dolandı, ucunu ayaklarının altına katladı. Kozasındaki bir kurtçuk gibi kıvrılarak pencereye döndü. Az önce önünde oturduğu kanadı açık unuttuğunu fark ettiyse de uzanıp kapatmaya üşendi. Hava ılıktı ve böylelikle merhem kokusu odasını daha çabuk terk edebilirdi. Bir süre daha udu kuşları gelip onunla konuşmaya başlayınca kadar gökyüzünü seyretti. Orada belki başka çocukların da gördüğü dev bir yıldız parmağıyla dokunur gibi yaptı.

“Ne kadar kocamansın sen öyle. Söyle bakalım seni gören başka çocuklar var mı?”

Yıldızın ve parmağının arasında bir karartı belirdi. Kocaman geniş bir gölge geldi, pencere önünde durdu. Gölgenin alınından yüzünü karanlıkta bırakan solgun mavi bir ışık yayılıyor, her nasılsa bir çift karanlık bakış pencere camını aşip odaya doluyordu.

Göz göze geldikleri o ilk anda Yola'nın minik kalbi çırpınmaya, şakakları zonklamaya başladı. Demir bir külçe gibi yatağında ağırlaştı, kaskatı kesildi. “Hayalet...” dedi ciğerleri titreyerek. Ay ışığı; gölgenin başına ve geniş omuzlarına, çepeçevre mavimsi ince bir hat çekmiş gibiydi. Bu hâliyle karanlıkta belli belirsiz ışık saçan bir karaltıdan ibaretti. Derinden gelen bir ses tınladı odanın ve Yola'nın içinde.

“Bir çocuk var yukarıda... yıldızlara senin kadar yakın.”

Yola'nın, kulaklarında uğuldayan sesi duymasıyla feryadı basması bir oldu.

“Nanaaaa! Pencerede biri var! Nanaaaa!” Son sesi, soluğu yettiğince uzattı.

Kadın elinde henüz söndürmediği gaz lambası ile odasının kapısını araladı ve, “Yine ne gördün?” diye sordu pek de meraklanmadan.

Yola, “Nana... Nana...” diye sayıklıyordu hâlâ.

Annesi, “Ah, şu öcüler böcüler! Bırakmıyorlar ki uyuyalım,” dedi söylenerek. Bezgin bir tavırla pencereye yürüdü. Yorganına sımsıkı sarılmış çocuğun üzerinden, lambayı dışarısını görecek şekilde uzattı. “Hani nerede?” diye sordu. Aralık duran kanadı çekti, sıkıca kapattı.

“Hani? Kimsecikler yok dışarıda.”

“Ama gördüm...” dedi Yola, gözleri fal taşı gibi açık. “Kocaman... kapkara bir hayalet işte!”

“Mozaik canavarı bitti, yatağın altındaki öcü gitti, şimdi de hayalet mi çıktı başımıza, Yola? Nereden geliyor böyle şeyler aklına?”

“Yemin ederim aklıma değil pencereye geldi. Hem konuştu...”

“Nasıl sözler bunlar!” diyerek susturdu Yola’yı annesi. “Yalan yere yemin etmek yakışıyor mu sana? Dışarıda kimse yok. Hem kim gelir şu saatte pencereye, Tanrı aşkına?”

“Ama gördüm, inan ki.”

Kadın lambayı çocuğun yüzüne iyice yaklaştırarak eğildi. Tiftik tiftik kabarmış kır saçları, incelip kırışmış bembeyaz teni ve ruhu çoktan uçup gitmişçesine soğuk bakan gözleriyle, dışarıdaki hayaletten daha ürpertici bir hâli vardı. Ya da belki Yola’ya öyle geldi.

“Hayalet diye bir şey yoktur. Öcüler ve canavarlar da... Sadece bir gölge... baykuş falan uçmuştur ya da ne bileyim, onun gibi bir şeydir. Tamam mı? Anlıyor musun?”

Yola ısrar edemedi. Annesinin bakışlarından konuşmanın nereye gideceğini anlayacak kadar büyümüşü artık. Ama hayalet gördükten hemen sonra yalnız başına uyuyamayacak kadar da küçüktü.

“Tamam, Nana...” dedi uysal ve ağlamaklı. “Ama bu gecelik yanımda yatamaz mısın? Korkmam bitene kadar...”

Kadının yüzünde hayaletten daha tuhaf bir şey görmüş gibi kocaman bir şaşkınlık ifadesi oluştu. Birden doğruldu, geri çekildi.

“Uyuzunun bana da mı bulaşmasını istiyorsun?”

“O zaman azıcık burada kalsan... masada otursan, olmaz mı?”

Öylesine yapılmış bir teklifi geri çevirir gibi rahat, “Ah Yola,” dedi kadın. “Çok yorgunum. Gözümden uyku akıyor, görmüyor musun? Hadi yatalım. Korkma, bir şey olacağı yok.”

Ağır ağır arkasını döndü. Tek eliyle ağzını gizleyerek esnedi. Odasına geçerken, “Kapat gözlerini ve Tanrı’yı düşün,” diye öğütledi güven verir bir sesle. “Korursa bir tek Tanrı korur.”

“Ama beni duymuyor ki,” diye ümitsizce fısıldadı Yola. Annesi de duymadı.

Gözyaşlarını mı yoksa korkusunu mu bastıracağını bilemez hâlde, tedirgin, göz ucuyla pencereyi yokladı birkaç kez. Hayalet gitmişti besbelli ama geri gelmeyeceğinden emin olamazdı. Cesaretini toplayarak bir hışımla perdeyi çekti ve hemen yorganın altına girdi. Gözlerini sıkıca yumdu. Fısıltıyla, “Udu... udu... udu...” diye tekrarlamaya koyuldu. Udu kuşları gelince öcüler, canavarlar ve gölgeler giderdi.

Bıkmadan usanmadan seslendi; udu... udu... uduuuu... Son-daki “u” sesini tatlı tatlı uzatıyordu. Başka bir âleme kayıp geçtiğini hissettiği büyümlü bir anda başladı her şey. O an odasında, kasabada ya da dünyada yaşanmış bir an olamayacak kadar genişti. Önü arkası sağı solu olmayan sonsuz bir aydınlık, gölgesiz, tatlı bir serinlikte içine çekildiği boşluk. Minicik çanların çaldığı hafif bir melodi arasından kuşlar cıvılamaya başladı.

“Yola... Yola... Yolaaaaa...”

“Hayalet gitti mi, udu kuşları?”

“Hayalet yok Yola... Hayal etmek var... Hayal et, Yola... Hayal et...”

“Neyi?”

“Babanın döndüğünü.”

“Başka?”

“Anneye sarıldığımı.”

“Başka?”

“Çocukları tabii... başka çocukları.”

“Daha başka ne hayal edelim udular?”

“Saçlarının uzadığını mesela.”

“Ne kadar uzasınlar?”

“Yıldızlara kadar tabii... yıldızlara kadar.”

Yüzünü bir solduran bir aydınlatan küçük masum bir kıvrım, ağzının kenarında seğirmeye başladı. Uykuya dalıncaya kadar udularla birlikte tekrarladı.

“Saçlarım yıldızlara kadar... yıldızlara kadar...”

YILDIZLARA BAKAN ÇOCUK

SEVTAP AYHAN

“İnsanları anlamak güç. Yıldızların dünyaya uzaklığını hesaplayabiliyor ama sevmeyi beceremiyorlar. Bazıları için merhamet, yıldızlardan daha uzak.”

Maden Kasabası'nın “uyuz” diye dışlanan küçük kızı Yola; şefkati ve mutluluğu hayalî udu kuşlarında ararken, kasaba halkının çalıştığı madenin sahibinin oğlu Nino ile tanışır. Amansız bir hastalıkla mücadele eden Nino, yaşamın anlamını sorgulamaktadır.

Yola ve Nino yaşam, ilişkiler, değerler ve hayaller üzerine kendilerini düşündürüp sorgulatan Eşlikçi'nin rehberliğinde yepyeni bir yolculuğa çıkar.

Sevtap Ayhan ölüm, yoksulluk, merhametsizlik, sınıf çatışması gibi zor konuları sürükleyici bir hikâyeyle birleştirmeyi başarıyor. 2022 Tudem Edebiyat Ödülleri Roman Yarışması'nda Birincilik Ödülünü kazanan *Yıldızlara Bakan Çocuk*, ustaca yazılmış bir eser.

13 YAŞ VE ÜSTÜ

tudem.com
tudemyayingrubu

